

Úvodem

Kniha *Česká zahraniční politika v roce 2007. Analýza ÚMV* má ambici stát se první z řady analytických studií české zahraniční politiky, které bude vždy jednou za rok předkládat Ústav mezinárodních vztahů. Projekt těchto každoročních reflexí vychází z názoru, že v českém akademickém prostředí dosud chybělo kontinuální, ucelené a analytické studium české zahraniční politiky. Naším záměrem je nabídnout možnost postupného sledování vývoje české zahraniční politiky, a to pomocí několika pevných referenčních bodů. Konkrétně jde o ideová a programová východiska pro zahraniční politiku, agendu a události zahraniční politiky ve sledované oblasti, působení aktérů a přesah zahraničněpolitických otázek do mediálního a veřejného prostoru.

Těmto referenčním bodům odpovídá struktura jednotlivých kapitol. Věříme, že takto vytvořený koncept umožní všimnout si vývoje ideového zázemí české zahraniční politiky, způsobů jejího konkrétního naplňování, vývoje procesu tvorby zahraniční politiky i jejího odrazu v politice, médiích a veřejnosti. Tento postup mimo jiné slibuje odhalit proměny ve způsobu tvorby zahraniční politiky ve vztahu k nejrůznějším agendám. Určitá zahraničněpolitická agenda má totiž schopnost upoutat pozornost i těch aktérů, kteří v jiných případech stojí zcela stranou zahraničněpolitického procesu, a naopak, některými oblastmi zahraniční politiky se zabývá pouze omezené spektrum aktérů. Jinými slovy – zahraničněpolitický proces se často liší s ohledem na různá zahraničněpolitická témata, neboť ne všechna zahraničněpolitická témata zapojí do rozhodovacího procesu všechny potenciální aktéry.¹ Další přidanou hodnotou publikace by mělo být zaměření na někdy i zcela konkrétní a detailní výsledky české zahraniční politiky, které často pro jejich všednodennost unikají zájmu médií či akademického prostoru. Důvodem tohoto kroku je hlubší analytické pokrytí tvorby a výsledků zahraniční politiky, a to včetně úvahy o zapojení nestátních či regionálních aktérů. Dosažení těchto cílů by mělo být umožněno jednotícím analytickým rámcem, který kombinuje *policy* i *politics* analýzu s klasičtějším přehledem zahraničněpolitických vztahů.

Kniha je rozdělena na části, které odpovídají jednotlivým rozměrům zahraniční politiky. Tyto části jsou dále dle potřeby členěny na další kapitoly. Celá publikace je uvozena částí, věnující se obecné problematice aktérů české zahraniční politiky v roce 2007, jejími vzájemnými vztahy a vlivem na tvorbu zahraniční politiky, stejně tak jako politickým a mediálním kontextem české zahraniční politiky. Tato uvozuji část

přenechává prostor evropskému a bezpečnostnímu rozměru české zahraniční politiky, na něž navazují kapitoly věnované vztahům s jednotlivými zeměmi a regiony. Zde je nutné upozornit na skutečnost, že studie nepokrývá všechny regiony a zcela určitě ne všechny státy. Cílem totiž nebylo poskytnutí zcela komplexní mapy zahraničněpolitických vztahů ČR, které navíc ve shrnující podobě podává ministerstvo zahraničních věcí ve své každoroční *Zprávě o zahraniční politice ČR*. Cílem je naopak co možná nejhlubší porozumění a analýza zahraniční politiky – dle našeho soudu – v nejrelevantnějších oblastech a tématech. Právě konkrétní témata bez geografické specifikace jsou pokryta v závěrečných částech, věnovaných multilaterálnímu, hospodářskému, lidskoprávnímu, rozvojovému a kulturnímu rozměru české zahraniční politiky. Studie je zakončena úvahou o ideovém směřování a kontinuitě české zahraniční politiky v roce 2007. Prakticky cenným přídatkem by měla být závěrečná kapitola, *Vybraná literatura k české zahraniční politice vydaná v roce 2007*, která poskytuje velmi široce pojatou databázi publikací a textů, jež jsou z nejrůznějších důvodů spjaty s českou zahraniční politikou. Tato databáze nejen že může sloužit jako praktická bibliografická informace, ale umožní také s postupem doby sledovat, zda či jak se česká produkce k zahraniční politice proměňuje.

Je milou povinností kolektivu autorů vyjádřit poděkování těm, kteří svými informacemi, radou či obětavou pomocí výraznou měrou přispěli k vydání knihy. Byli to: Zdeněk Aulický, Jiří Beránek, Aleš Červinka, Jiří Čištecký, Tomáš Ehler, Marta Fialová, Jan Füry, Tomáš Jelínek, Rudolf Jindrák, Tomáš Kafka, Boris Lazar, Erik Lenhart, Jiří Paroubek, Jan Prokeš, Zuzana Roithová, Jana Rathsamová, Jan Sechter, Veronika Sůsová, Igor Šedo, Aleš Uchytíl, Petr Vávra. Dále pak všem pracovníkům edičního a informačního oddělení Ústavu mezinárodních vztahů. Tento výčet je pochopitelně neúplný, kniha by nemohla vzniknout bez pomoci bezpočtu politických, diplomatických a administrativních činitelů, kteří byli ochotni podělit se s autory o své postřehy a informace o české zahraniční politice.

Za autorský kolektiv si dovoluji vyjádřit naději, že se do českého prostředí dostává první ze série pravidelných hloubkových analýz, která může sloužit veřejným činitelům, výzkumným pracovníkům, pedagogům, studentům i širší veřejnosti jako zdroj informací a jako základ pro dlouhodobější poznávání české zahraniční politiky.

Michal Kořan

Poznámky

¹ Kořan, Michal (2007): *Struktura a proces zahraniční politiky*. In: Kořan, Michal–Hrabálek, Martin (eds.): *Česká zahraniční politika: Aktéři, struktura, proces*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, s. 16.